

# MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

## KLAPPER VOOR 1916.

### I. PLANTEN.

Behalve de „lijst van nieuwe planten in den Museumtuin” (zie Maandblad 1916 nummers 5 en 6) komen in de Maandbladen van verleden jaar de volgende planten voor:

|                                  | Maandblad No. |                              | Maandblad No. |                                      | Maandblad No. |
|----------------------------------|---------------|------------------------------|---------------|--------------------------------------|---------------|
| <i>Arnica montana</i>            | 1             | <i>Fragaria elatior</i>      | 5-6           | <i>Paardenbloem</i>                  | 3-4           |
| <i>Antennaria dioica</i>         | 1             | <i>Gaspeldoorn</i>           | 1             | <i>Primula elatior</i>               | 3-4           |
| <i>Araucaria imbricata</i>       | 2             | <i>Ginkgo biloba</i>         | 2 en 7-8      | <i>Primula officinalis</i>           | 3-4           |
| <i>Aropa belladonna</i>          | 5-6           | <i>Galeopsis speciosa</i>    | 11-12         | <i>Parietaria officinalis</i>        | 7-8           |
| <i>Aristolochia clematis</i>     | 5-6           | <i>Glancium corniculatum</i> | 11-12         | <i>Peucedanum carvifolium</i>        | 9-10          |
| <i>Aucuba</i>                    | 11-12         |                              |               | <i>Peucedanum palustre</i>           | 9-10          |
| <i>Anthemis unctoria</i>         | 11-12         | <i>Hoefblad</i>              | 3-4 en 5-6    | <i>Poa annua</i>                     | 11-12         |
| <i>Alyssum calycinum</i>         | 11-12         | <i>Hedera helix</i>          | 7-8           | <i>Potentilla norvegica</i>          | 11-12         |
| <i>Anthemis ruhenica</i>         | 11-12         | <i>Hyoscyamus niger</i>      | 11-12         | <i>Quercus acuta</i>                 | 11-12         |
| <i>Anthemis Triumphetti</i>      | 11-12         |                              |               | <i>Quercus ilex</i>                  | 11-12         |
| <i>Achillea nobilis</i>          | 11-12         | <i>Isoetes</i>               | 3-4           | <i>Quercus pseudonuber</i>           | 11-12         |
| <i>Ambrosia artemisiaefolia</i>  | 11-2          | <i>Juniperus communis</i>    | 1             | <i>Quercus cerris fulhamensis</i>    | 11-12         |
| <i>Blauwe regen</i>              | 2             | <i>Juglans regia</i>         | 9-10          | <i>Quercus lusitanica infectoria</i> | 11-12         |
| <i>Brunella alba</i> Pall.       | 5-6           | <i>Klokjesgentiaan</i>       | 1             | <i>Rosa pomifera</i>                 | 9-10          |
| <i>Badleia variabilis</i>        | 9-8           | <i>Kraanmoot</i>             | 11-12         | <i>Ranunculus repens</i>             | 11-12         |
| <i>Bryonia</i>                   | 11-12         | <i>Lycopodium selago</i>     | 1             | <i>Reseda inodora</i>                | 11-12         |
| <i>Berteroa incana</i>           | 11-12         | <i>Lycopodium clavatum</i>   | 1             | <i>Scolopendrium vulgare</i>         | 1             |
| <i>Bunias orientale</i>          | 11-12         | <i>Linde</i>                 | 1             | <i>Snecuwklokje</i>                  | 2             |
| <i>Bupleurum rotundifolium</i>   | 11-12         | <i>Lamium</i>                | 7-8           | <i>Salomonszegel</i>                 | 5-6 en 7-8    |
| <i>Bifora radians</i>            | 11-12         | <i>Leontodon autumnalis</i>  | 11-12         | <i>Solanum dulcamara</i>             | 7-8           |
| <i>Carduus</i>                   | 5-6           | <i>Lepidium perfoliatum</i>  | 11-12         | <i>Spiraea assurgens</i>             | 7-8           |
| <i>Corydalis lutea</i>           | 5-6           | <i>Lathyrus aphaca</i>       | 11-12         | <i>Smeerwortel</i>                   | 7-8 en 11-12  |
| <i>Corydalis Ochroleuca</i>      | 5-6           | <i>Lathyrus cicera</i>       | 11-12         | <i>Selinum carvifolia</i>            | 9-10          |
| <i>Compinus comatus</i>          | 9-10          | <i>Lepidium virginicum</i>   | 11-12         | <i>Silaus pratensis</i>              | 9-10          |
| <i>Campanula rotundifolia</i>    | 11-12         | <i>Lepidium ruderaie</i>     | 11-12         | <i>Silene pendula</i>                | 11-12         |
| <i>Crepis biennis</i>            | 11-12         | <i>Leonurus cardiaca</i>     | 11-12         | <i>Spergularia segetalis</i>         | 11-12         |
| <i>Chrysanthemum segetum</i>     | 11-12         | <i>Lolium temulentum</i>     | 11-12         | <i>Sagina apetala</i>                | 11-12         |
| <i>Cardamine pratensis</i>       | 11-12         |                              |               | <i>Sarothamnus scoparius</i>         | 11-12         |
| <i>Chorisporea tenella</i>       | 11-12         | <i>Muscari comosum</i>       | 5-6           | <i>Sisymbrium Loeslii</i>            | 11-12         |
| <i>Caucalis daucoides</i>        | 11-12         | <i>Melandryum album</i>      | 7-8 en 11-12  | <i>Sisymbrium altissimum</i>         | 11-12         |
| <i>Camelina sativa</i>           | 11-12         | <i>Mentha arvensis</i>       | 7-8           | <i>Stachys annuus</i>                | 11-12         |
| <i>Cicex arietinum</i>           | 11-12         | <i>Moerascypres</i>          | 7-8           | <i>Specularia speculum</i>           | 11-2          |
| <i>Delphinium consolida</i>      | 11-12         | <i>Myosotis Lappula</i>      | 11-12         | <i>Silene noctiflora</i>             | 11-12         |
| <i>Delphinium Ajacis</i>         | 11-12         | <i>Melilotus arvensis</i>    | 11-12         | <i>Salvia verticillata</i>           | 11-12         |
| <i>Dracocephalus parviflorus</i> | 11-12         | <i>Medicago falcata</i>      | 11-12         | <i>Trientalis europaea</i>           | 5-6           |
|                                  |               | <i>Medicago sativa</i>       | 11-12         | <i>Turritis glabra</i>               | 11-12         |
| <i>Erythraea centaureum</i>      | 1             | <i>Nonnea pulla</i>          | 11-12         | <i>Turgenia latifolia</i>            | 11-12         |
| <i>Eiken</i>                     | 1             | <i>Orobanche minor</i>       | 7-8           | <i>Viola tricolor</i>                | 11-12         |
| <i>Evonymus japonicus</i>        | 3-4           | <i>Orlaya grandiflora</i>    | 11-12         | <i>Vicia villora</i>                 | 11-12         |
| <i>Epilobium angustifolium</i>   | 7-8 en 11-12  | <i>Oenothera lacinjata</i>   | 11-12         | <i>Vicia pannonica</i>               | 11-12         |
| <i>Erodium moschatum</i>         | 7-8           |                              |               | <i>Veronica Buxbaumii</i>            | 11-12         |
| <i>Erysimum repandum</i>         | 11-12         | <i>Pinus pinaster</i>        | 2             | <i>Wolfsklauw</i>                    | 1             |
| <i>Erysimum orientale</i>        | 11-12         | <i>Pinus Silvestris</i>      | 2             | <i>Walnoot</i>                       | 9-10          |



## II. DIEREN.

|                                            |            |                                |                 |                                  |          |
|--------------------------------------------|------------|--------------------------------|-----------------|----------------------------------|----------|
| <i>Anthomyia radicum</i>                   | 2          | Grootspriet                    | 3-4             | <i>Noteus militaris</i>          | 3-4      |
| <i>Agriotypus armatus</i> Walker           | 11-12      | Geelbuikpad                    | 5-6             | <i>Noteus quadricornis</i>       | 3-4      |
| <i>Aturus scaber</i>                       | 11-12      | Grutto (rosse)                 | 7-8             | <i>Olorrynychus singularis</i>   | 5-6      |
| <i>Borborus equinus</i>                    | 2          | Hazelmuis (kleine)             | 1 en 3-4 en 5-6 | <i>Oxypterum pallidum</i> Latr.  | 5-6      |
| Breedspriet                                | 3-4        | Homoxyscal citrans             | 2               | <i>Psydroda phalaenoides</i>     | 2        |
| <i>Brachionus quadratus tridentatus</i>    | 3-4        | <i>Homalonujia canicularis</i> | 2               | Pr. emstaart                     | 3-4      |
| <i>Borborus notabilis</i>                  | 5-6        | <i>Homalonujia scalaris</i>    | 2               | Pad (kleine)                     | 3-4      |
| Boekvink                                   | 5-6        | <i>Hygrobales reticulatus</i>  | 3-4             | Prik                             | 7-8      |
| <i>Calliphora erythrocephala</i>           | 2          | Haarworm                       | 5-6             | <i>Pseudosperchon verrucosus</i> | 11-12    |
| Circelzaagstaart                           | 3-4        | <i>Helix pomatia</i>           | 7-8             | Rat (zwarte)                     | 7-8      |
| <i>Chaetoneurophora fennica</i> Becker     | 5-6        | <i>Hoefijzerneus (grote)</i>   | 9-10            | <i>Scatophaga stercoria</i>      | 2        |
| <i>Chaetoneurophora Calligonosa</i> Meigen | 5-6        | Hydra's                        | 11-12           | Spreeuwen                        | 2 en 3-4 |
| <i>Chaetoneurophora Curvirovis</i> Becker  | 5-6        | <i>Iliocryptus agilis</i>      | 3-4             | Sperwer                          | 7-8      |
| <i>Camponotus herculeanus ligniperda</i>   | 5-6        | <i>Ithyrychia lamellaris</i>   | 11-12           | Silo                             | 11-12    |
| <i>Drilus flavescens</i>                   | 2 en 5-6   | Kniptor                        | 2               | <i>Sperchon clupeifer</i>        | 11-12    |
| <i>Drilus concolor</i>                     | 5-6        | Kwartelkoning                  | 7-8             | <i>Sperchon glandulosus</i>      | 11-12    |
| <i>Dorcadion fuliginator</i>               | 5-6 en 7-8 | <i>Latelmis Volkmar</i>        | 11-12           | Vliegen                          | 3-4      |
|                                            |            | <i>Lareynia Megerti</i>        | 11-12           | <i>Wettina podagrica</i>         | 3-4      |
|                                            |            | <i>Musca domestica</i>         | 2               | Wespendief                       | 7-8      |
|                                            |            | <i>Melophagus ovinus</i>       | 5-6             |                                  |          |
|                                            |            | Meren                          | 5-6             |                                  |          |

## 't Natuurhistorisch Genootschap in het afgelopen jaar.

't Volgend overzicht zal aantoonen, dat 1916 niet behoeft ten achter te staan bij onze vorige vereenigingsjaren.

## A. PLANTKUNDE.

1. Nieuwe groeiplaatsen van zeldzaam inheemsche planten.

Mej. H. Vliexs vond in een muur bij Roggel de **Miltvaren**; Dr. Ploem te Vaals, vond voor 't eerst in Limburg **Zevenster**, bij Vijlen; de heer Stessen te Rolduc en Dr. Visser te Maastricht ontdekten nieuwe groeiplaatsen van 't in Limburg zeldzame **Stofzaad**; de eerste trof haar aan beoosten Gulpen, de tweede vond ze op den Pietersberg. Dit laatste is wel merkwaardig, wijl ze nooit van daar werd vermeld, noch vóór noch ná Dumoulin. Wel is het bekend dat dergelijke woekerplanten soms jaren achtereen kunnen verdwijnen, om plotseling op hun oude groeiplaats weer op te duiken.

Door den Heer Keuller te Maastricht, werd onze kennis aangaande de Orchideën van den Pietersberg verrijkt met de vondst van de **Bijenorchis**; op 't Belgisch gedeelte bij Lixhe groeit deze zeer veel, maar op 't Nederlandsch gedeelte werd ze nooit gezien.

**Weidekervel** en **Karweiselie** werden door Rector Brouns waargenomen in de Maasvallei bij Bunde en Geulle, de laatste ook in 't Rodebeekdal bij Jabeek, door den Heer W. Vroomen te Schinveld. Een mooie aanwinst voor onze flora.

Rector Brouns ontdekte ook de zeldzame kni-singen van **Gewone** en **Slanke Sleutebloem**, bij Geulle.

De Heer Pagnier te Maastricht vond voor 't eerst in Limburg 't **Knikkend Nagelkruid**, bij Geulle.

Verder werden nog waargenomen **Korenschijnspurrie** bij Merkelbeek en **Epilobium lanceolatum**, de laatste als een voor de Nederlandsche Flora nieuwe plantsoort.

**Kamvarentjes** in 't Musschemiger broek bij Heerlen; **Hermium** op krijthenvels bij Klimmen; **Bitterkruidbremraap** op den Eiserberg. Ten slotte ook dit jaar weer de **Kuifhyacint**, bij Merkelbeek en Oirsbeek.

Naast deze aanwinsten hebben we helaas ook verliezen te boeken. In de Brunssumerheide gingen wegens de ontginning der kolenmijnen belangrijke groeiplaatsen van laagveenplanten verloren, terwijl de nieuwe kalkindustrie al danig nadeel aan onze krijtflora heeft gedaan.

Al zal, volgens berekening van bekwame geologen en landbouwkundigen, deze laatste nijverheid ook niet van langen duur zijn, ze duurt in ieder geval lang genoeg, om reeds dit jaar onze zeldzaamste Orchideën te doen verdwijnen.

Aan dit overzicht zouden we alvast kunnen toevoegen dat **Viscum album** tot nu toe op 24 boomsoorten in Z. Limburg groeit; maar wijl we hopen, dat in 't volgend Jaarboek hierover uitvoerig zal gehandeld worden, volstaan we te dezer plaats alleen met enkele opgaven op die boomsoorten, waarop ze ook in 't buitenland zelden voorkomt, n.l.:

Op Haagbeuk en Spaansche Aak in 't land van Valkenburg. Ook komt de plant aldaar voor op Italiaansche populier. Op alle drie dezer boomsoorten werd er maar één **Viscum** gevonden.

Bij Houthem groeit de Marentak op Amerikaanse esch, waarop hij, volgens Prof. v. Tuben f, bij kunstmatige uitzaaiing goed zou vallen, 'tgeen bij onzen gewonen esch (waarop er één groeit te Raath-Bingelrade), uiterst moeilijk